

Ur Oskarshamns-Tidningen den 9 april 1904 :

Hur postvärdet omhuldar sina minsta. Till Oskarshamns-Tidningen skickades:

Bid poststationen i Lindstorp, Kalmar län, aflöas föreståndarinnan med 100 kr. för år, och skall hon för denna ringa lön hålla stationen öppen 4 timmar om dagen, bestå rum och skrivmaterial samt bekosta postens förskande till och från den 6 kilometer härifrån belägna Södra Vi station. Poststationen är ändock icke bland de minsta, den expedierar något mer än 200 exemplar i veckan dagliga, halvvecko- och veckotidningar. Särdeles om lördagarna brukar postväskan väga omkring 25 kg. Då den ofvan nämnda lönen skall delas mellan föreståndarinnan och postbud, så att den förra får 70 kr. och den senare 80 kr., så har hon något öfver 19 öre om dagen och postbudet något

öfver 2 öre för hvarje kilometer han tillryggaligger.

Denna lott synes icke vara eftersträfvansvärd, men icke förty anmälde sig för några år sedan, då ålders- och dyrtidstillägg började tilldelas tjänstemän i alla fall, någon å postkontoret, hvarunder stationen lyder, och sade sig vara villig att för nu nämnda lönen åta sig tjänsten. Förut hade postvärdet aflönat postbudet. Föreståndarinnan blef då tillfrågad om hon mot den mindre lönen ville behålla platsen, och som hon i många år till allas belåtenhet stött den, gaf hon efter och tog den mindre lönen. Här frågas nu om någon ville åtaga sig hennes sak att hos postvärdet utvärka så stort tillägg till lönen som åtgår till postbudets aflöning. Det vore både rätt och billigt.

Förlagan tillverkad år 1991

Detta är kopierat

POST- historia från

SEVEDE HÄRAD

I KALMAR LÄN

Erik Lindgren

Posthistorisk skriftserie 178

En resa föder ofta funderingar om utvecklingen i de områden man befar. En kyrkresa till Djursdala med Jonas Fors som kunnig guide gav mig anledning att i efterhand studera kultur- och posthistoria i Sevede härad. Jag fann en detalj i området som skiljer sig från de flesta härader, vars bevarade postdokument jag hittills haft möjlighet att studera, nämligen att samtliga socknar hade fått egna poststationer med 1874 års ingång, då postverket tog över ansvaret för kronobrevbäringen. Tidigare har jag inom snart sagt varje härad alltid funnit en eller flera "missgynnade" socknar i det avseendet. I den följande framställningen tillämpas samma system som i förut utgivna häften, d v s postorterna presenteras i den tidsordning de fått fasta postanstalter. De åtta poststationerna 1874 presenteras sinsemellan i bokstavsordning.

Växjö den 5 augusti 1991

Erik Lindgren

Copyright: Erik Lindgren 1991

Vimmerby	sid 3
Kronobrevbäringspoststationer	5
Frödinge	6
Hultsfred	7
Lindstorp	11
Pelarne	14
Rumskulla	16
Storebro	18
Södra Vi	20
Vena	22
Övriga poststationer	
Blägda	24
Gullringen	25
Björkhult	26
Slättfall	27
Hultsfreds läger	28
Djurstorp	29
Ventzelholm	30

Förvaltningspostkontoret i Vimmerby

Full säkerhet råder måhända inte om födelsåret för postkontoret i Vimmerby, men man kan med skäl anta senast 1645. I det årets brevtaxa finns Vimmerby nämligen medtaget men inte i 1643 års brevtaxa. Vid bestämmande av lönen till postförvaltaren i Kalmar i ett beslut den 23 mars 1638, två år efter postverkets formella födelse, hette det: "uti Västervik och Vimmerby är sådana postförvaltare intet av nöden, alldenstund inga postbönder på den vägen satte äre". Men det blev snart nog nödvändigt i takt med postnätets utveckling och en postmästare bör alltså ha tillsatts 1645 eller kanske 1644. Möjligen var detta Hans Jöransson. Han är i varje fall den förste postmästare som anträffats i handlingarna vid tidigare gjord forskning. I 1669 års räkenskaper kan han spåras enligt Ernst Grape.

Efter Hans Jöranssons död 1676 tog Nils Collin över och därefter har ett 30-tal chefer följt postområdets utveckling. Vi möter några av dem i det följande, nämligen de som hade anledning att uttala sig i anslutning till förändringar under det expansiva skedet i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. Om dem kan möjligen följande uppgifter vara av intresse.

Ture Gustaf Rudbeck (1855-1876) var tullkammarföreståndare i Vimmerby när han utnämndes till postmästare där. Vid tillkomsten av postkontoret i Målilla den 1 maj 1861 naggades hans område i kanten och han ansåg sig förlora 200 riksdaler riksmünt om året i sportler som han haft i form av inkomster för lösväskor m m. Hans framställning om ersättning för den förlusten avsågs. Avslag hade han fått år 1856 på en helt annan sak, nämligen på förslaget att dra in postföringslinjen från Vimmerby till Nottebäck. Den linjen härrar från ett kungligt brev den 30 maj 1855 och avsåg postföring med en tur i veckan. Den fick sin start i december 1855. Rudbeck torde ha blivit betänksam när han fick del av poststyrelsens avslag:

"Poststyrelsen har funnit den gjorda framställningen om berörda posts indragning så mycket mindre påkalla avseende som dels postmästaren icke torde äga fullständig kännedom om huru denna post i sin helhet blivit begagnad och dels det ej ännu kan antagas att icke brevväxlingen med densamma skall stiga i den mån allmänheten kommer i erfarenhet om de fördelar som genom denna postgång blivit berede".

Om den sålunda bibehållna postlinjen kan man läsa närmare i boken "Berättelser från glesbygd", kapitlet "Nyinrättad postlinje hotad".

Rudbeck var också litterärt verksam och skrev bl a en bok om sin svärfar med titeln "Forssell, den siste kopparstickaren, eller en svensk konstnär i utlandet".

August Gustafsson (1877-1889) hade bl a ett förflutet som kammarskrivare i tullens revisionskontor. För filatelisterna har han kanske ett speciellt intresse genom att han var föreståndare för postanstalten vid Allmänna konstutställningen under 3 3/4 månader 1866. Då användes den första kända minnespoststämpeln i vårt land. Han dog 63 år gammal i juli 1889.

Johan Martin Malmgren (1889-1897) blev postskrivare vid 16 års ålder och hann bli utnämnd till flera postmästar-tjänster (Finnerödja, Grythytted, Ronneby och Staby) innan han fick tjänsten i Vimmerby. Liksom företrädaren dog hann innan hann hunnit uppnå pensionsålder, i oktober 1897 knappt 58 år gammal.

Thure Edvard Filip Wikander (1897-1904) var född 1851 och gick så att säga den normala vägen på karriärstegen. Han blev extra ordinarie postexpeditör 1873 och ordinarie 1881. Efter tjänstgöring på olika håll blev han utnämnd till postmästare i Mariefred 1885 och i Vimmerby 1897. Om honom kunde facktidningen "Svenskt postarkiv" berätta följande år 1897: "Vid en ballonguppstigning i Linköping för någon tid sedan medföljde t f postmästaren därstädes, postmästaren i Vimmerby Ture Wikander. Han kom åter ned till jorden i Svinstad".

Från Vimmerby befordrades Wikander till det större postkontoret i Kristianstad, där han beviljades avsked 1918 vid 67 års ålder. Han avled 1924.

Johan Anton Pettersson (1904-1913) var född 1853 och fick sin första ordinarie postexpeditörstjänst 1890. Tio år senare blev han utnämnd till postmästare i Råneå och efter

blott fyra månader till postmästare i Vingåker. Hans längsta period på en och samma plats blev i Vimmerby från 1904. Han blev postmästare i Djursholm 1913 och beviljades avsked med pension 1920. Han avled 1943, nära 90 år gammal.

Rollen för postkontoret i Vimmerby som förvaltningsenhet upphörde så småningom trots att postmästare Nils Johansson en dag i november 1970 från poststyrelsen fick "det glädjande beskedet att Vimmerby postkontor skulle få vara kvar". Det gällde dock bara tills han avgick 1977. I den nya organisationen blev Vimmerby ett ortpostkontor, som med senare terminologi kallas blott postkontor liksom alla slag av fasta postanstalter. Den ganska komplicerade terminologin redovisas bl a i häftet "Posthistoria från Skurups kommun" (nr 152 i posthistoriska serien).

Efter Nils Johansson tjänstgjorde Lars-Ingmar Bjarnegård som postmästare i Vimmerby och ansvaret för service till de drygt 5100 hushållen har sedan överförts på Ove Olsson.

K r o n o b r e v b ä r i n g s p o s t s t a t i o n e r

Om hur postverket tog över ansvaret för kronobrevbäringen och något av följderna därav har jag berättat vid åtskilliga tillfällen. För dem som vill fördjupa sig rekommenderar jag kapitlet "Hembygdens stora reform" i boken "Mitt i Småland" (ISBN 91-970657-7-3). Sevede härad hade före 1874 inte fått någon enda poststation, men nu inrättades åtta på en och samma dag, nämligen i Frödinge, Hultsfred, Lindstorp, Pelarne, Rumsquilla, Storebro, Södra Vi och Vena. Med två undantag (Lindstorp i Djursdala socken och Storebro i Vimmerby landsförsamling) fick de sockennamnen. Valet av namn på poststationerna tycks inte ha följt några konsekventa regler i den brådska som rådde i anslutning till att kronobrevbäringen upphörde, men vanligast var det att man använde sig av sockennamnen. Någon kontakt med lokala representanter i sådana frågor blev det inte tid till. Därför uppkom också en och annan lustighet, som t ex namnet på poststationen i Torsås. Den fick från början heta Hingstorp på grund av felläsning av handstilen såsom jag har berättat i boken "Humlegubbar".

Frödinge

Poststation 1874-01-01--1967-03-31

Hemmansägaren Sven Johan Nilsson blev antagen till föreståndare för den poststation som inrättades i Frödinge med 1874 års ingång. Hans årsarvode blev 150 kr. Posten kom till Frödinge med en linje som förband Mariannelunds poststation med postkontoret i Vimmerby. Postföraren passerade tre gånger varje vecka i vardera riktningen. Poststationsföreståndaren måste därför passa upp postföraren mera än vid många andra poststationer och tyckte till synes med all rätt att detta borde belönas. Han begärde därför i ett brev den 3 oktober 1874 att få 50 kr mera om året. I slutet av brevet tillfogade han meningen: "och skulle icke detta tillök beviljas så får jag ödmjukast anhålla att ifrån ovanbemälte postbefattning bliva entledigad".

Vid den följande remissbehandlingen informerade postmästare Ture Rudbeck i Vimmerby poststyrelsen om att ungefär 75 brev i månaden avsändes från Frödinge och att frimärken för ca 60 kr hade sålts sedan poststationen öppnades. Detta pekade inte på någon större lönsamhet, men poststyrelsen medgav den begärda förhöjningen, troligen mest med tanke på merarbetet med de många poster som skulle expedieras på grund av att poststationen låg vid en huvudlinje.

Enligt ett kontrakt den 26 september 1884 övertog handlanden Gustaf Alfred Hörberg poststationen i Frödinge, varvid poststationen flyttades till skjutsstationen. Hörberg blev den trogen i mer än 30 år. Hans efterträdare år 1915 var sonen Otto Vilhelm, som till och med överträffade fadern när det gällde lång tjänstetid i postverket. Med 1949 års ingång lämnade han över till dottern Karin Fahlström, den tredje generationen "postmästare" i samma släkt. Hon fick uppleva poststationens indragning drygt 18 år senare och blev den 1 april 1967 lantbrevbärare på en linje från Vimmerby. Det var den vid det tillfället vakanta linjen från Frödinge till Svartingstorp som ändrades att utgå från Vimmerby, också med viss ändring i förhållande till lantbrevbäringslinjen Vimmerby-Locknevi.

Hultsfred (Vena socken)

Poststation	1874-01-01--1874-06-17
Järnvägspoststation	1874-06-18--1899-01-31
Ej förenad	1899-02-01--1906-09-30
Postkontor	1906-10-01--

Vid gästgivaregården i Hultsfred inrättades med 1874 års ingång en poststation. Handlanden P J Östh antogs till föreståndare. Posten kom dit med den postskjuts som gick mellan Vimmerby och Nottebäcks kyrka. Den hade anordnats efter ett kungligt brev den 30 maj 1855 och gick en dag i veckan i vardera riktningen.

Hultsfreds poststation blev redan vid starten utväxlings för flera postförare genom att gångpostlinjer inrättades därifrån både till Vena och Lönneberga, där poststationer inrättades samtidigt.

Handlanden Östh fick årsarvodet fastställt till 120 kr, men hann aldrig få ut ett helt sådant. Järnvägen mellan Nässjö och Oskarshamn var under byggnad och närmade sig fullbordan på delsträckan Oskarshamn-Hultsfred. Postinspektör Bengt Johan Geijer i Malmö rapporterade i ett brev till poststyrelsen den 26 maj 1874 om sina iakttagelser vid en resa utmed banan. Om Hultsfred skrev han bl a följande:

"Hultsfred i Vena socken 1/4 mil från nuvarande poststationen (vid gästgivaregården), 2 mil från Vimmerby; anknytningspunkt för Vimmerby-Hultsfreds järnväg. Om såsom jag här nedan vågar föreslå daglig diligens härifrån kommer att utgå, torde kanske postexpedition här bliva av nöden, i alla möjliga fall bör dock nuvarande poststationen hit förflyttas".

Den antydda diligensen redovisade Geijer senare i sitt brev och ansåg att den borde inrättas mellan Eksjö och Hultsfred via Vimmerby och tillade att den "skulle naturligtvis indragas, då banan i sin helhet kommer att för allmän trafik öppnas, vilket antages komma att äga rum i höst".

Det var den av Geijer planerade diligensen som gjorde att han ifrågasatte en postexpedition i Hultsfred i stället för en poststation. Med en sådan ändring skulle föreståndaren bli tjänstemannanställd med redan för-

värvade kunskaper i postala göromål. Den tidens post-expeditioner var självständiga förvaltningsenheter, fullt likvärdiga med de fullständiga postkontoren men av lägre klass. Deras föreståndare kallades postexpeditörer och tillsattes av poststyrelsen, medan postkontorens föreståndare kallades postmästare och tillsattes av regeringen. Det fanns postkontor i klasserna 1-4 och postexpeditioner i klasserna 5-8. Från år 1882 användes beteckningen postkontor även för de tidigare postexpeditionerna. Den sistnämnda termen kom igen på 1920-talet för ett helt annat slag av postanstalter, ett mellanting mellan postkontor och poststationer.

Geijers tanke på en diligens från Eksjö till Hultsfred realiserades inte, men väl en diligens på delsträckan Hultsfred-Vimmerby, vilken drogs in när järnvägen på sträckan Hultsfred - Vimmerby öppnades för trafik den 15 augusti 1877. Underlaget i Hultsfred ansågs inte vara tillräckligt stort för en postexpedition och Geijer fick acceptera poststyrelsens beslut om att inrätta en förenad post- och järnvägsstation. Omkring 30 år senare var förutsättningarna annorlunda, vilket framgår av det följande.

Det var den 18 juni 1874 som J P Östh fick lämna ifrån sig poststationen vid gästgivaregården. Nu blev stinsen Joh. Rudensköld ansvarig för posten med ett arvode på 360 kr om året för denna del av arbetsinsatsen. Poststationsföreståndaren i Vena, organisten C O Ahlstedt, övertog från J P Östh kontraktet om gångpost mellan Hultsfred och Vena. Han fick 60 öre per mil i riktning från Vena till Hultsfred och 20 öre per mil i motsatt riktning.

Uno Tilly övertog den förenade post- och järnvägsstationen i Hultsfred den 1 juli 1875. De dokument som finns om postangelägenheter från hans tid speglar i hög grad ökade arbetsuppgifter på grund av Hultsfreds allt större betydelse som trafikknutpunkt. Det gick inte i längden att förena post- och järnvägs-göromål och trafikbefälet vid Nässjö-Oskarshamns järnväg påyrkade skilsmässa. Denna genomfördes den 1 februari 1899, varvid jägmästaren Olof Willner blev antagen till ny föreståndare med 600 kronor i årslön. Han fick ett tilläggsanslag av 5 kronor i månaden för transport av

post från tågen till poststationen, som inrymdes i en outnyttjad del av stationshuset. Anslaget höjdes till 10 kronor från den 1 maj och inkluderade då tömning av en vid järnvägsstationen nyuppsatt brevlåda. Ersättningen blev senare föremål för ytterligare justering.

Den 1 juli 1902 övertog Hulda Åkerhielm poststationen. Den provisoriskt inredda lokalen borde inte ha varit godkänd, något som framgår av Huldans brev den 17 september 1904 till postinspektören med begäran att få flytta den "till en nära intill järnvägsstationen liggande byggnad". Ur hennes brev hämtas följande rader:

"Oaktat jag har kamin som under vintermånaderna brinner hela dygnet om kan värmen ej utestänga eller borttaga den fuktighet som uttränger från golv och väggar som här äro av cement utan någon som helst betäckning och då utgångsdörren ligger åt nordväst utan ringaste förstuga eller skydd för väder och vind, är det ej underligt att både jag och det biträde jag har, blivit begåvade med reumatism i lederna och kylknölar på fötterna".

Postinspektör Adolf Malmgren besökte personligen Hultsfred och bekräftade Huldans uppgifter i sin framställning till poststyrelsen. Hennes hyreskontrakt med järnvägen var ställt på tre månader, varför flyttningen inte kunde genomföras förrän med 1905 års ingång. Postlokalen inreddes då i samma hus som telegrafstationen.

Den 1 oktober 1906 flyttade Hulda till Målilla, där hon blivit utnämnd till föreståndare för den poststation som från samma dag med namnet Målilla kyrkby ersatte det postkontor som funnits i Målilla sedan den 1 maj 1861. Kommunikationsnätet hade nu blivit så förändrat att regeringen på poststyrelsens förslag beslutat att dra in postkontoret i Målilla och samtidigt inrätta ett postkontor i Hultsfred i stället. Chef för detta blev den då 55 år gamle Carl Fredrik Nilsson, som varit postexpeditör sedan 1876. Han fick sig underställt ett tämligen stort postområde med ett antal poststationer som dittills lytt under postmästaren i Målilla, nämligen Hagelsrum, Mörlunda, Rosenfors, Ryningsnäs, Virserum, Gårdveda samt Järeda (namnändrad till Järnforsen i juni 1906 vid förening med järnvägsstationen). Dessutom fick postmästaren i Hultsfred under sig poststationerna med namnen Målilla kyrkby och Målilla station samt poststa-

tionen i Storebro, vilken tidigare lytt under postkontoret i Vimmerby samt de båda lantbrevbäringslinjerna Mörlunda-Björnhult och Mörlunda-Odensås.

Det var således ett ganska omfattande revir för vilket Carl Fredrik Nilsson och hans efterföljare fick ansvar. Innan postkontoret genom strukturrationalisering förvandlades till en postexpedition utan eget förvaltningsområde leddes det av följande chefer efter Nilsson: Carl Lorens Alme (1918-1932), Leif Robert Harald Landberg (1932-1933), Erik Johan Gabriel Hallqvist (1933-1944), Frans Hjalmar Olsson (1944-1954), Holger Sylvén (1954-1958), och Ragnar Larsson (1958-1962). Lennart Ekenberg var chef 1963 och efter omorganisationen har chefsbefattningen innehafts av Olof Petersson (1964-1977), Sune Martinsson (1977-1981) och Gunilla Nilsson. Ny chef blev Göran Ruff med ansvar för postservice till mer än 4 000 hushåll.

Det faktum att Hultsfred låg i Vena socken medförde att samhället ingick i Sevede härad. Efter kommunsammanslagningar och moderna förändringar har Hultsfreds kommun sin huvudsakliga sträckning i Aspelands härad med följande tätorter: Lönneberga, Silverdalen, Järnforsen, Målilla, Rosenfors, Mörlunda och Virserum. Den enda tätort av betydelse i gamla Sevede härad som finns inom Hultsfreds kommun är Vena. Genom kommunen går i norrsydlig riktning riksväg 34, gärna anlitad av bilister från Växjö på väg till Stockholm. Uthyrningsfrekvensen i kommunens fritidsby i Virserum och vandrarhemmet i Lönneberga visar att kommunen är ett populärt rekreativområde. Det finns omkring 17 500 invånare i kommunen som är den femte största i Kalmar län.

Lindstorp (Djursdala socken)

Poststation 1874-01-01--1954-04-30

I Djursdala socken inrättades vid gården Lindstorp en poststation den 1 januari 1874 med organisten C J Lindebäck som föreståndare. Till skillnad från det vanligaste förfaringssättet fick poststationen inte socknens namn (se sid 13).

Posten kom till Lindstorp med gående bud en gång i veckan från Södra Vi, där en poststation inrättades samtidigt. Övriga poststationer som också öppnades inom Sevede och Tunaläns häraders fögderi lydde liksom den i Lindstorp under postkontoret i Vimmerby. Lindebäcks arvode var 100 kr om året. I ett brev till poststyrelsen den 20 augusti 1874 bad han att få det höjt till 175 kr. I samma brev hade han två andra frågor, nämligen om hans 16-åriga dotter Emelia Charlotta kunde antas till föreståndare för poststationen samt om stationens namn kunde få ändras från Lindstorp till Djursdala.

Poststyrelsen gick inte med på någon höjning av arvodet, sedan postmästare Ture Rudbeck i Vimmerby uppgett att Lindstorp var "den minst begagnade poststation av de 10 stationer som lyda under Vimmerby postkontor, varför åtgången av frimärken även varit högst obetydlig" Resultatet av Lindebäcks brev blev nejsvar på samtliga tre frågor.

I december 1875 klagade C M Gustavsson i Djursdala skriftligen hos poststyrelsen över att han fick betala tre öre i lösen för varje brev som han hämtade vid sockenstugan i samband med gudstjänsten på söndagarna. Det var en kvarleva sedan tiden före poststationens tillkomst då man liksom i många andra kyrkbyar kunde mot viss ersättning hämta och lämna post till klockaren när man ändå hade ärende till kyrkan. Efter ett brev från poststyrelsen lät landskansliet i Kalmar kronofogden G Lindberg göra en undersökning vid poststationen i Lindstorp. Denna ledde till ett beslut om att förfarandet inte fick fortsätta. Men följden blev att Lindebäck måste hänvisa adressaterna till poststationen när de hade brev att

hämta. Den var öppen på söndagen mellan kl 15 och 18, ingalunda till gudstjänstbesökarnas fördel.

Under förberedelserna år 1877 för att införa lantbrevbäring planerades poststationen i Lindstorp bli indragen och i ett brev den 3 december från kronofogden K A Nilsson i Vimmerby lämnades vissa detaljuppgifter om brevbärarens gångväg och avlämningsställen på vägen från Södra Vi. Lantbrevbäringsbefattningen utlystes genom en kungörelse i Södra Vi kyrka och poststationsföreståndare Lindebäck förklarade sig i ett brev den 4 mars 1878 vilja själv eller genom en pålitlig mansperson låta fullgöra lantbrevbäringen för kr 1:35 per tur.

Den 25 mars skrev emellertid många djursdalabor under en framställning till poststyrelsen om att poststationen skulle få bibehållas. Lindebäck skyndade sig att till socknens förmån erbjuda sig att inte blott vara poststationsföreståndare utan också ansvara för postföringen mellan Södra Vi och Lindstorp mot 100 kronor i årsarvode i ett för allt.

Beslutet blev att poststationen fick bibehållas men att lantbrevbäring ändå infördes.

Den 19 april 1879 skrev ett tiotal personer i Djursdala socken till poststyrelsen och begärde att posten skulle befordras till Lindstorps poststation oftare än en gång i veckan. Poststyrelsen beviljade tre turer som på snart sagt de flesta håll i landet, men Djursdalaborna förklarade sig nöjda med två turer.

När Carl Johan Lindebäck avled i februari 1891 förordnade postmästare Johan Martin Malmgren i Vimmerby Lindebäck's dotter Ida att tills vidare förestå poststationen. Poststyrelsen godkände henne som ordinarie föreståndare med 100 kronor i årsarvode och hon kom att bli sin befattning trogen i nära nog 33 år.

Under sitt sista tjänstgöringsår fick Ida uppleva ännu ett försök av sockenborna att få rätt namn på poststationen. Vid kommunalstämman med Djursdala den 2 september 1923 beslöts enhälligt att tillstyrka bifall till en framställning om att Lindstorps poststation från och med 1924 års ingång skulle ändras till Djursdala. T f postmästaren Johan Emanuel Andersson i Vimmerby instämde "på det livligaste" i framställningen men postdirektionen befarade förväxling med andra post-

stationer som i handskrift kunde ha snarlika namn, t ex Djupadal, Djuramåla och Djursholm. Kommunalstämman sattes därför i tillfälle att "yttra sig, huruvida icke namnet "Djursdalaby" skulle vara lämpligt. Det gick man inte med på vid kommunalstämman den 7 oktober utan vidhöll att sockennamnet skulle användas. Med detta besked ansåg poststyrelsen vid föredragning den 31 oktober 1923 att ärendet inte borde föranleda någon åtgärd.

Därmed blev det och poststationen fick heta Lindstorp ända till dess indragning med april månads utgång 1954. Folkskolläraren Paul Nilsson efterträdde Ida Lindebäck 1924 och i februari 1930 tog handlanden Karl Johan Reinhold Johansson över. Sist i raden av poststationsföreståndare blev handlanden Gunnar Dahlman, som tillträdde den 1 april 1934 och således fick inneha befattningen under 20 år.

Namnfrågan i Lindstorp

Ofta fick de ny poststationerna i samband med kronobrevbäringsreformen namn efter den socken, vari de var belägna. Det finns tämligen många undantag. Ett sådant gäller poststationen i Djursdala socken. Dess namn fastställdes efter den gård vari den var belägen, i byn Hallersrum närmare en kilometer från Djursdala kyrka.

Poststationens första föreståndare, C J Lindebäck, byggde år 1890 "Lilla Lindstorp" strax intill kyrkan, där hans dotter Ida övertog befattningen efter faderns död i februari 1891. När folkskolläraren Paul Nilsson tog över 1924, flyttades poststationen till "Kommunalrummet" på Kyrkskolans övervåning. Året dessförinnan hade namnfrågan förts på tal, som framgår av sid 12. Det gick, som synes där, inte att tillgodose önskemålet om att poststationen skulle få socknens namn. Den fick sålledes heta Lindstorp även efter den tredje och sista flyttningen, nämligen den 1 februari 1930 till affären Opphem vid Kyrkgatan i Djursdala by.

Pelarne

Poststation 1874-01-01--1878-09-30

Komminister Carl Eriksson utsågs till föreståndare för den poststation som öppnades i Pelarne den 1 januari 1874. Posten kom dit via en samtidigt öppnad gångpostlinje mellan Vimmerby och Pelarne, en sträcka på en gammal mil. Där gick Nils Johan Svensson i Nilseryd med postväskan en gång i veckan fram och tillbaka.

Den 23 mars 1874 hölls ordinarie kommunalstämma med Pelarne socken. Enligt protokollets sjätte paragraf utsågs organisten Carl Ängqvist och hemmansägaren J P Jonsson i Pelarnehult att hos poststyrelsen söka utverka att postföringen skulle ske med två turer i veckan.

Organist Ängqvist förklarade sig villig att åta sig postföring två gånger i veckan mot samma ersättning som kronolänsman Rystedt uppbar för en veckotur. Postförare Svensson kunde inte åta sig postföring två gånger i veckan. Han bodde i Djurstorp ungefär mittemellan Vimmerby och Pelarne. Resultatet av framställningen blev att Svensson blev uppsagd och i stället fick Ängqvist ett kontrakt om två postturer i veckan.

Det dröjde inte länge förrän Ängqvist också tog en annan bit av statens magra kaka. Han utsågs nämligen till poststationsföreståndare på kyrkoherde Carl Erikssons förslag när denne på nyårsafton 1874 bad att "så snart ske kan bliva entledigad".

I Kalmar län inrättades lantbrevbäring tidigt i vårt land, ja till och med tidigast eller samtidigt som Gotland fick lantbrevbäring. Den stora ön fick dock redan med 1878 års ingång åtskilliga lantbrevbäringslinjer, medan de var relativt fåtaliga i Kalmar län. På Öland var linjen mellan Alböke och Störlinge primören och på fastlandet var linjerna Vimmerby-Pelarne och Södra Vi-Lindstorp bland de tidigast planerade.

Det var dock inte förrän i oktober 1878 som lantbrevbäring började på linjen Vimmerby-Pelarne. Till lantbrevbärare antogs A J Larsson. Ängqvist blev uppsagd från sin befattning som poststationsföreståndare eftersom poststationen i Pelarne drogs in med september månads utgång 1878. Han miste också kontraktet om postföring. Som en förmedlande länk mellan lantbrevbäraren och de hushåll som inte kunde nå honom under vandringen utsågs kommunombud. I Pelarne fick Ängqvist detta av Posten oavlönade uppdrag.

Poststationen i Pelarne blev aldrig återinrättad, men flera försök gjordes. Ett av dem speglas i åttonde paragrafen av protokollet vid den ordinarie kommunalstämman den 13 december 1906. Där redovisas bland annat en ändring som hade inträffat med lantbrevbäringen i samband med tillkomsten av den förenade post- och järnvägsstationen i Emarp:

"Lantbrevbäringen utgick i början från Vimmerby och har sedermera uppehållits genom förbindelse med Emarp. Att detta under nutida förhållanden av framåtgående och utveckling i alla avseende och allra mest då det gäller postbefordran icke är i överensstämmelse med tidens fordringar är ju självklart. Vad lösbrev och tidningar beträffar, är nuvarande anordning tämligen tillfredsställande, men då det gäller värdeförsändelser, är man ju överlämnad till det förtroende man har för lantbrevbäraren, såvida man ej vill företaga resa eller inställelse vid någon angränsande poststation för avlämnande av detsamma."

I protokollets början uttryckt önskan om en poststation i Pelarne blev dock ett slag i luften. En form av postanordning inrättades ändå i Pelarne efter lång tid. Det var efter att nyheten "stationär lantbrevbärare" introducerats under 1920-talets sista år. Sådana döptes snart nog om till postombud. Pelarne och Djurstorp fick var sitt 1934. det förstnämnda med gravyren VIMMERBY POB 2 i datumstämpelein, medan det i Djurstorp fick den formella beteckningen VIMMERBY POB 1.

I Pelarne blev Ebba Ankarberg ansvarig för postombudet. Hon hade varit i tjänst i drygt 30 år, när det upphörde med utgången av juni månad 1964.

Om förmodad fara för ensamma postanställda vittnar det erbjudande hon uppgavs ha fått vid sin anställning, nämligen att ha en browning i självförsvar. Detta avböjde hon.

Rumskulla

Poststation 1874-01-01--1968-05-11

Kyrkoherde K Cedrén blev föreståndare för poststationen i Rumskulla, när den inrättades den 1 januari 1874. Han fick 120 kr i årsarvode, något lägre än de flesta nya poststationsföreståndarna inom Sevede och Tunaläns häraders fögderi. I Ishult, Tuna och Södra Vi fick föreståndarna 200 kr vardera samt i Frödinge och Vena 150 kr.

Till Rumskulla kom posten via postföringslinjen mellan Mariannelund och Vimmerby. Den 17 oktober 1874 anmälde kyrkoherde Cedrén att han skulle flytta till ett annat pastorat och begärde entledigande med årets utgång. Till efterträdare antogs förre folkskolläraren O A Duvaer i konkurrens med torparen Jonas Peter Petersson och folkskolläraren Carl Johan Lindell. Om Petersson intygade kyrkoherden att "han både före och efter poststationens härstädes inrättande haft bestyret med att åt de församlingens medlemmar, som ej hava egen väska, utdela orekommenderade brev och tidningar". Petersson bodde dessutom intill den plats där diligensen utväxlade posten, men han antogs inte på grund av kronofogdens uttalande att "för befattningens behöriga skötande erfordras mera skrivkunighet än vad sökanden kan antagas äga".

Sedan en ny postlinje vid 1875 års början öppnats från Rumskulla till Svinhult och Sund i samband med att postverket övertog ansvaret för kronobrevbäringen även i Östergötland, ökades göromålen vid Rumskulla. Duvaer begärde därför att få årslönen höjd från 120 till 200 kr. Postmästare Ture Rudbeck i Vimmerby tillstyrkte, men poststyrelsen hänvisade till kontraktets ordalydelse om att det skulle gälla tre månader **efter uppsägning**.

Duvaer tog inte upp frågan igen. När han avled i februari 1892, bad hans dotter Augusta Duvaer att få bli poststationsföreståndare, Hon hade under flera år biträtt sin far med göromålen. Postinspektionen undersökte emellertid först möjligheterna att dra in poststationen och anordna lantbrevbäring från Mariannelund. Poststationsföreståndare P G Aschan i Mariannelund uppgav att den tilltänkte

lantbrevbäraren Per Erlanson, var ringa skriv- och läskunnig och inte lämplig som lantbrevbärare. Augusta Duvaer ville inte överta ansvaret för poststationen med mindre hon fick årslönen höjd till 180 kr.

Detta gick poststyrelsen med på, men det blev bara ett år för henne som föreståndare. Den 10 februari 1893 anmälde hon att hon skulle flytta till annan ort. Nu blev organisten och folkskolläraren Carl Johan Lindell föreståndare. Han efterträddes med 1906 års ingång av handelsbiträdet Karl Johan Ernst Petersson, som i sin tur lämnade över rodret redan 1908 till läraren Johan Hjalmar Westrin. Hans kollega, läraren John Ruthström, tog över 1914 och svarade för poststationens skötsel under hela första världskriget. År 1919 tog fröken Maria Elisabeth Jonell vid. Hon höll sig kvar i 20 år trots att det var bud om hennes avgång redan efter fem år. Detta hängde samman med att Vimmerby-Ydre järnväg byggdes. Man ville då flytta poststationen och förena den med järnvägsstationen. Poststyrelsen beslöt på postdirektionens förslag att inte följa den tanken, sedan postdirektören bland annat anmält följande i sin redovisning av ärendet:

"Poststationen finnes för näryarande i Rumskulla, i närheten av Rumskulla kyrka omkring 3 km från Rumskulla blivande järnvägsstation. Kommittéeråd, tillsatta av kommunalfullmäktige i Rumskulla ha, såsom framgår av bifogade protokoll, anhållit att poststationen vid Rumskulla kyrka måtte bibehållas. I närheten av kyrkan ligga bland annat bankkontor, telefonstation, pastorsexpedition och handelsbod. Något samhälle finnes ännu ej vid Rumskulla blivande järnvägsstation. Jämväl postdirektionen anser därför att poststationen tills vidare bör bibehållas på sin nuvarande plats. Vid poststationen i Rumskulla bör utgå anslag för transporter mellan poststationen och järnvägsstationen. De torde kunna besörjas för 1 krona 50 öre för dag."

Rumskulla kommun beslöt i oktober 1937 att försälja det hus i vilket poststationen var inrymd och att säga upp hyresavtalet med poststationsföreståndaren. Fröken Jonell begärde då hos postdirektionen att få flytta poststationen 400 meter till ett hus som skulle byggas på tomten Östanå ca 60 meter från kyrkan. Postdirektionens beslut enligt önskemålet överklagades av handlanden K E Pettersson och ärendet drog ut på tiden. Efter omfattande remisser beslöt poststyrelsen den 18 januari 1938 att överklagningen inte skulle föranleda någon åtgärd.

I april 1939 blev handelsbiträdet Olof Westrin förestån-

dare. Han var son till Hjalmar Westrin som haft den befattningen under åren 1908-1914. Olofs chefskap varade nära ett decennium, längst av alla sedan poststationens tillkomst, eller till och med den 11 maj 1968. I samband med att en ny transport- och sorteringsorganisation infördes i postverket den 12 maj 1968 blev poststationen ersatt med lantbrevbäring från Vimmerby. Samtidigt drogs också poststationerna i Tuna, Vena, Ishult och Väderum in.

Storebro (Vimmerby landsförs)

Poststation	1874-01-01--1877-08-03
Järnvägspoststation	1877-08-04--1922-12-31
Ej förenad	1923-01-01--1969-11-30
Postexpedition	1969-12-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor	1977-07-01--

Mejeristen O C Kuhn utsågs till föreståndare för den poststation som öppnades i Storebro med 1874 års ingång, när postverket övertog ansvaret för kronobrevbäringen i Småland. Hans årsarvode blev 120 kr. Posten befordrades till och från Storebro med diligens och kärrpost på linjen mellan Vimmerby och Hultsfred. Från den 9 november 1874 var postdagarna måndagar och lördagar med diligens samt måndagar, onsdagar, torsdagar och lördagar med kärrpost. Det ojämna datum för ny tidtabell hänger samman med tillkomsten av järnvägen Nässjö-Oskarshamn. Ett år senare gick diligensen i båda riktningarna fyra gånger i veckan, måndagar, tisdagar, fredagar och lördagar.

Kuhn sade upp sig från sin befattning i ett brev till poststyrelsen den 23 september 1874 utan att ange orsaken. Poststyrelsen vände sig till landskansliet i Kalmar med begäran om förslag på en ny föreståndare enligt samma rutin som tillämpats när Kuhn antogs. Kronofogden i Vimmerby föreslog då bokhållaren Emil Reinberg. Denne begärde 200 kr i årsarvode och blev antagen. Det var emellertid inte så länge han fick verka som postman i Storebro. Han fick nämligen i september 1876 underteckna ett erkännande om att hans då "innehavande kontrakt om befattningens uppehållande upphör så snart järnvägen Hultsfred-Storebro-Vimmerby kan för posttrafik bli använd".

Denna förändring, som var en tidig etapp för järnvägen Linköping-Hultsfred, inträffade den 4 augusti 1877. Stinsen Sten Olof Arthur Böös blev föreståndare för post-

stationen när den då flyttades till järnvägen. Anders Johan Andersson blev ny chef 1888 och blev kvar i denna egenskap till 65 års ålder 1920. När hans efterträdare Ernst Gustaf Hultgren befriades från postarbetet genom att post och järnväg skildes, fick Anders Johan Andersson åter anställning med 1923 års ingång och höll sig kvar i nära nog tio år. Han blev ett av många exempel på att föreståndare för lantpoststationer uppnådde hög ålder, innan de avgick. Lantpoststation var den gängse benämningen på sådana poststationer som inte var förenade med järnväg, även för de som låg i stationssamhällen.

Det var också ganska vanligt att yrket (eller bisysslan) som poststationsföreståndare gick i arv. När Anders Johan drog sig tillbaka år 1932, efterträddes han av den 28-åriga dottern Vivi Maria Elisabet. Hon var kvar till och med november 1969 och fick därefter pension. Med december månads ingång 1969 höjdes poststationens status till postexpedition. Till stationsmästare, som chefsbefattningen benämndes på den tiden, antogs Iris Melin (1969-1972) och därefter Vaine Strandberg (1972-1974) samt Greta Karlsson (1975-1979). Greta fick uppleva den omorganisation som innebar att terminologin ändrades till lokalpostkontor. Om den för den oinvidige ganska tillkrånglade terminologin har jag berättat bl a i häftet "Posthistoria från Skurups kommun".

Gretas efterträdare blev Gunilla Nilsson (1980-1981) och efter en vakansperiod var Karin Sjöblad ansvarig 1982-1983. Efter ytterligare en vakans tillträdde Rosmari Ekström 1984 och fick överta ansvaret för postservice till närmare 600 hushåll. Postkontoret hade under tiden hunnit förvandlas till postställe enligt den då gällande terminologin och kallas sedan 1986 åter för postkontor.

Under perioden 1944-1964 utväxlade ett postombud i Fredensborg post med poststationen i Storebro. I postombudets datumstämpel fanns gravyren STOREBRO POB 1.

Storebro har blivit särskilt bekant för "Visans Skepp". Bakom denna säregna tursitattraktion finns en allvarlig tanke av samhällets välgörare Ivar Gustafsson. Han har arbetat osjälviskt från start med tomma händer när bruket skulle upphöra under 30-talskrisen. Med hårt och målmedvetet arbete lyckades han göra så att man kunde känna trivsel i Storebro. Han donerade bl a Folkets Hus

och bibliotek och andra byggnader av betydelse för samhällets utveckling och välfärd. I kamp med byråkrater ritade, bekostade och byggde han också kyrkan i Storebro. Och 1984 reste Ivar de tre första stenarna i Visans Skepp. Han hade rådgjort med många, innan han bestämde sig. Idén föddes när han besökte runstenen vid Rök i Österqötland.

- Varför gör vi inte något liknande för eftervärlden för att spegla ett så händelserikt sekel som 1900-talet? Det frågade han sig själv och andra. En god vän svarade:

- Du har gjort mycket bra allt sedan 1930-talet, men nu undrar jag om du inte har en skruv lös.

Men Ivar gick vidare och valde omsorgsfullt stenar som inte spricker, stenar som kan stå kvar i tusentals år på höjden vid Stångån. Från Ales stenar i Skåne kan man blicka söderut mot havet, en skönhetsupplevelse. Men den natur man ser vid Storebro månghundrade år yngre skeppsättning ger också ett minne för livet. Resultatet har blivit imponerande bra. Ivar Gustafsson har haft kontakt med många kloka personer, bland dem Astri Taube. En svårighet var urvalet, eftersom det är svårt att förutse vilka visor som blir odödliga. Nu finns det i alla fall på skeppsättningen 20 resta stenar med vardera två visor, omsorgsfullt utvalda. En sten är ännu inte fullständig; kungen och drottningen skall skriva sina namn på den, när de kommer på besök. De har lovat det, säger Ivar.

Södra Vi

Poststation	1874-01-01--1902-05-10
Järnvägspoststation	1902-05-11--1918-09-30
Ej förenad	1918-10-01--1948-02-29
Postexpedition	1948-03-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor	1977-07-01--

I Södra Vi inrättades en poststation den 1 januari 1874 med handlanden C G Waldo som föreståndare. Posten kom dit och skickades därifrån med den postdiligens som gick mellan Linköping och Vimmerby. Från Södra Vi inrättades samtidigt en gångpostlinje med en tur i veckan till den nyöppnade poststationen med namnet Lindstorp i Djursdala socken.

Waldo begärde i ett brev till poststyrelsen den 21 november 1874 att få sin årslön höjd från 200 till 300 kr. Han åberopade att han måste utväxla post med diligensen tre gånger i veckan för post från Kisa och tre gånger i

veckan för post från Vimmerby och dessutom genom gångbudet till och från Lindstorp två gånger i veckan. Hälsobrunnen bidrog också till att poststationen blev "överhopad av göromål". Poststyrelsen prutade på hans krav och gick med på höjning till 240 kr per år. En ny ansökan den 19 januari om ytterligare höjning förklarade ohörd.

Waldo tröttnade på att be förgäves om rimlig ersättning för sitt arbete, och sade upp sig i ett brev till poststyrelsen den 28 juli 1879. Han tillade dock att han var villig behålla tjänsten om lönen höjdes till 400 kr. Det gick poststyrelsen inte med på och begärde hos landskansliet i Kalmar att få förslag på en ersättare. Waldos konkurrent handlanden Fr Nilsson erbjöd sig att överta poststationen. Själv bodde denne i Vimmerby men hade förmodligen avsett att låta någon sköta poststationen i hans ställe intill dess hans planer på en affär i Södra Vi kunde realiseras. Det blev emellertid organisten och folkskolläraren August Wiederbäck som antogs.

Selma Olsson blev nästa föreståndare för posten i Södra Vi. Hon efterträdde Wiederbäck enligt ett kontrakt den 5 oktober 1887. Hon var då 27 år gammal men fick inte vara med särskilt länge. I september 1901 blev hon nämligen anodad att skriva under en handling om att hon skulle frånträda befattningen "från och med den dag postbefordran vidtager å järnvägslinjen Linköping-Kisa-Vimmerby". Ett så opreciserat datum ville hon inte gå med på utan begärde att få ha sedvanlig uppsägningstid. Det skulle visa sig att det fanns god marginal för att tillgodose det önskemålet, för järnvägen togs inte i bruk för posttrafik förrän den 11 maj 1902.

Nu förenades post och järnväg och stinsen Sven Jonas Svahnström blev föreståndare under några månader. I september 1902 övertogs befattningen av Karl Leopold Sabelström och därefter var det de båda järnvägsmännen Ragnar Nils N E af Ekenstam (1906-1914) och Ernst Uno R Phalén (1914-1918) som svingade datumstämpeln. Trafiken blev emellertid så omfattande att det inte gick så länge att låta järnvägen svara för posten.

Den 1 oktober 1918 blev det skilsmässa och källarmästaren Ernst Melker Granath blev föreståndare. När han avled 1930 övertog änkefrun Hulda Gustafva arbetet. Hon avlöstes i december 1942 av lantbrevbäraren Folke

Anders Melker Franzén, som fick uppleva att poststationen stathöjdes till postexpedition den 1 mars 1948. Under hans tid organiserades postexpeditionen som lokalpostkontor. Hans efterträdare blev Evert Rotebäck (1980-1984), Ove Andersson (1985) och Inger Jaldefeldt. Hon fick i oktober 1985 ta över ansvaret för postservice till närmare 1 000 hushåll med postadressen Södra Vi.

Vena

Poststation	1874-01-01--1879-11-15
Järnvägspoststation	1879-11-16--1968-05-11
Postombud	1968-05-13--1972-11-30

Organisten C Ahlstedt i Vena blev uppsagd från sitt kontrakt som poststationsföreståndare, då den nära nog sex år gamla poststationen flyttades till järnvägsstationen i Vena den 16 november 1879. Nu skickades posten med tåget och den tidigare gångposten från Hultsfred drogs in.

Stinsen C A J Kindlund blev nu ansvarig för posten i Vena. Hans begäran om löneförhöjning den 20 juni 1881 ger oss en liten föreställning om vad postansvaret innebar och blir därför delvis citerad här:

"Vid denna stationen expedieras ej någon lösväska, varigenom dels lönen skulle bli något större, dels arbetet något mindre än nu är förhållandet. I stället måste breven ett och ett utlämnas eller mottagas, vilket vållar mångdubbelt besvär.

Att i enlighet med Kungl. Poststyrelsens cirkulär hålla poststationen öppen endast 4 timmar om dagen är ej möjligt utan att därigenom tillskynda allmänheten stort obehag. Stationens postområde är nämligen så stort, att mången här ända till 2 mil att färdas för att hämta eller avlämna post, vilket vållar, att allmänheten svårligen kan åtnöja sig med så kort in- och utlämningstid som föreskrivet är, utan får i stället stationen nästan ständigt, från tidigt på morgonen (kl 6.30 fm) till sent på aftonen (kl 7.30 em) hållas öppen. Dessutom, som varje familj, nästan, har anförvanter i US of America är här en mycket stor post till och från nämnde land, som ej alls ger tillkänna besväret genom uppbörd, då nästan all denna, såväl avgående som ankommande, betalas i Amerika."

Vid remissbehandlingen av denna framställning anförde postinspektören att "de av föreståndaren uppgivna förhållandena angående stationens belägenhet och de utländska

försändelsernas antal m m synes mig riktiga". Resultatet blev att årsarvodet för postsysstan höjdes från 180 till 240 kronor.

Otto Fagerbring tog över befattningen som stationsföreståndare 1883 och efter honom hade följande järnvägsanställda ansvaret: Frans August Andersson (1901-1912), Gustaf Herman Krantz (1912-1915), David Edvard Andersson (1916-1917), Johan Martin Lithander (1917-1922), Karl Fritz Andersson (1923-1934), Harry Jonsson (1934), Axel Robert Forsberg (1934-1944), Harry Josef Vitalis Jonsson (1944-1959), Kurt Gustav Ivan Pernevik (1959-1963) och Harry Grundtman (1963-1968).

Poststationen var en av de många som drogs in i samband med att en ny transport- och sorteringsorganisation började tillämpas den 12 maj 1968. Kunderna i Vena fick nu posten med en lantbrevbärare från Hultsfred. Som komplement fanns till november månads utgång 1972 ett postombud (inlämningsställe) i Vena, i vars stämpelgravyr det stod HULTSFRED POB 1. Gunborg Elgstrand och Ann-Marie Johansson svarade för postombudet under dess sista period.

Under tiden 1 december 1936 - 6 oktober 1963 var poststationen i Vena utväxlingsplats för postombudet i Östrahult, där man använde en datumstämpel med gravyren VENA POB 1

Biskopen i Linköping, tillika medlemmen av Svenska Akademien, Tor Andrae, växte upp i Vena prästgård. Om hans barndom och ungdom kan man läsa i "Den gamla prästgården" (1940).

Ö v r i g a   p o s t s t a t i o n e r

Blägda (Frödinge socken)

Järnvägspoststation 1879-11-16--1950-10-31
Postombud 1950-11-01--1963-03-31

Den förenade post- och järnvägsstationen Blägda öppnades den 16 november 1879 med stinsen Martin Hansson som föreståndare med 180 kronor i årsarvode för bestyret med posten. Han efterträddes redan följande år av Carl Svensson. Denne blev kvar på sin post i 29 år och där- efter ansvarade följande järnvägsanställda för postgöromålen: Klas Oskar Svensson (1909-1923), Axel Robert Forsberg (1923-1927) och Märta Melander (1927-1950). Poststationen drogs in med oktober månads utgång 1950. Fram till och med mars 1963 fanns i stället ett postombud med gravyren SPÄNGENÄS POB 1 i datumstämpeln.

Under 1932 års sparsamhetskampanj var poststationen i Blägda en av de 23 poststationer inom östra postdistriktet som visade sig ha mindre än 500 kronor i årsuppbörd. Tanken på att då ersätta den med postombud eller postväska blev dock inte realiserad.

Redan 20 år tidigare hade poststationen observerats som olönsam. Postmästare Axel Wilhelm Ek i Västervik föreslog i ett brev till postdirektionen den 23 juni 1912 att poststationen skulle dras in. Detta tillstyrkte postdirektör Adolf Malmgren i sin utredning till poststyrelsen den 12 juli och anförde bland annat följande:

"De korrespondenter som nu anlita Blägda poststation, ha icke mindre än tre poststationer att anlita för sin postutväxling, därest Blägda poststation indrages, och då stora landsvägen går fram från Blägda till å ena sidan Spängenäs, beläget på allenast 2 kilometers avstånd från Blägda, och å andra sidan Totebo, synes inga svårigheter förefinnas för dessa korrespondenter att få sin post utväxlad vid någondera av postanstalterna å dessa två sistnämnda orter. Lägges härtil att de längst bort från Blägda belägna byar och gårdar, som nu anlita Blägda poststation, ligga i närheten av Frödinge poststation, synes alla skäl tala för indragning av poststationen i Blägda".

Det tyckte emellertid inte poststyrelsen, som vid föredragning den 19 september 1912 beslöt, att framställningen om indragning inte skulle föranleda någon åtgärd från

poststyrelsens sida. Detta beslut torde i någon mån ha påverkats av en framställning den 20 juni 1912 med underskrift av ett 20-tal invånare i Blägda. De anhöll "att poststationen bibehålles vid Blägda eller ännu bättre, att den förflyttas till Yxerns station". Denna förflyttning hade för övrigt utan bifall varit föremål för poststyrelsens prövning i januari 1907.

Järnvägspoststation 1902-06-11--1920-03-31
Ej förenad 1920-04-01--1962-12-31
Åter förenad 1963-01-01--1970-05-31
Postexpedition 1970-06-01--1977-06-30
(Lokal)postkontor 1977-07-01--

Gullringen (Södra Vi socken)

Järnvägsstyrelsen accepterade i ett brev den 7 juni 1901 poststyrelsens invändning mot att en av stationerna vid Östra Centralbanan skulle kallas Brännebo. Järnvägsstyrelsen föreslog då i stället Gullringen, till vilket poststyrelsen sade ja. Järnvägen öppnades för allmän trafik den 11 juni 1902 och därmed inrättades också den förenade post- och järnvägsstationen med namnet Gullringen.

Johan Sixten Bom blev föreståndare med 180 kronor i årsarvode och efterträddes 1915 av Gustaf Adolf Jacobsson. Post och järnväg skildes åt den 1 april 1920 och handlanden Axel Hugo Gustafsson blev den nye föreståndaren. Anna Cecilia Gejnevall tog över i november 1937. När hon pensionerades vid 1963 års ingång blev poststationen åter förenad med järnvägen med stinsen K O E Andersson som föreståndare.

Den andra föreningen blev bara drygt sju år gammal, för den ökande trafiken ledde till att poststationen byttes ut mot en postexpedition den 1 juni 1970. Den inreddes i nya lokaler i det hus där Oskarshamns Sparbank fanns. Birgit Andersson blev stationsmästare, som den postala titeln var på den tiden, fyra år senare utbytt mot postmästare i samband med en riksomfattande omorganisation.

Björkhult (Södra Vi socken)

Järnvägspoststation 1904-05-01--1959-12-31

Tillkomsten av Östra Centralbanan (Linköping-Hultsfred) i maj 1902 innebar en omfattande ändring av postdistributionsnätet. Åtskilliga förenade post- och järnvägsstationer öppnades men det fanns också mindre stationer eller hållplatser, där de närmast boende inte fick någon poststation. En av dem var Björkhult på den södra sidan av gränsen mellan Småland och Östergötland.

De som bodde i Björkhult hade under lång tid fått sin post befordrad tre gånger i veckan i vardera riktningen med en lösväska från poststationen i Södra Vi. Väskan befordrades med postskjutsen mellan Vimmerby och Kisa. Denna upphörde med Östra Centralbanans tillkomst och invånarna i Björkhult blev hänvisade att hämta sin post i den nyöppnade stationen med namnet Gullringen.

I ett brev den 10 maj 1902 till poststyrelsen framhöll några personer i Kållemåla, att björkhultsborna fått sämre postförhållanden. De var hovsamma och skrev bland annat att "i billighetens intressen ej kan fordras att poststation anordnas vid Björkhults anhaltstation": Men de bad att få sin lösväska tillbaka, och att den nu skulle sändas med tåget från Gullringen i stället för som tidigare landsvägsledes från Södra Vi.

Tf postmästare Hj Watz i Vimmerby tillstyrkte ansökan och poststyrelsen biföll, sedan även postdirektionen funnit önskemålen skäliga. Efter något år upphöjdes Björkhults anhaltstation till fullständig järnvägsstation med fast anställd föreståndare. Nu var björkhultsborna inte sena med att komma med en begäran om att få en poststation. Framställningen daterades den 8 oktober 1903 och remissbehandlingen tog sin tid. Poststationsförståndarna i Gullringen och Södra Vi tillstyrkte, liksom postmästaren i Vimmerby och ortens kronofogde. Postdirektionen föreslog i ett brev till poststyrelsen den 26 mars 1904 att en poststation skulle inrättas i Björkhult och poststyrelsen beslöt detta vid föredragning den 5 april.

Poststationen öppnades den 1 maj 1904 med Frans Edvard Brodén som föreståndare. Hans efterföljare blev Ernst Gustaf Hultgren (1908-1917), Axel Helmer Sten (1917-1932), Erik Martin Olsson (1932-1938) och Göta Märta Vilhelmina Flink (1938-1959). Med 1960 års ingång ersattes poststationen av lantbrevbäring.

Slättfall (Vimmerby landsförsamling)

Järnvägspoststation 1906-02-12--1950-02-28

Till föreståndare för den poststation som, förenad med järnvägsstationen, inrättades i Slättfall den 12 februari 1906 antogs stinsen Alfred Albin Sund. Han efterträddes den 1 oktober 1910 av Johan Aron Svensson. Efter denne hade följande järnvägsanställda ansvaret för posten i Slättfall intill dess poststationen drogs in med utgången av februari 1950: Anders Alfred Andersson (1914-1926) och Emmy Charlotta Carlsson (1926-1950).

Slättfall var en av de tio poststationer inom Kalmar län som ifrågasattes till indragning redan år 1931. Poststyrelsen begärde yttranden från postdirektörerna om någon av de poststationer som hade en frimärksförsäljning på högst 500 kronor om året, borde bibehållas, dras in eller bytas ut mot stationär lantbrevbäring. I hela landet rörde det sig om mer än hundratalet poststationer som på grund av den föreslagna gränsen var i farozonen under det ekonomiskt trängda läget i början av 1930-talet.

Det visade sig emellertid efter verkställd utredning att man inte kunde vinna något nämnvärt på att organisera om i Slättfall.

Hultsfreds läger (Vena socken)

Tillfällig poststation
under mötesperioder
1914-06-01--1915-10-26

Ortstämpelkatalogerna visar på att datumstämpeln med gravuren HULTSFREDS LÄGER använts under åren 1914-1915 och ger en hög notering för frimärken med sådana avtryck. Frågan om att en poststation skulle inrättas på Hultsfreds lägerplats hade emellertid varit uppe tidigare men inte lett till något resultat. Det stannade vid att föreståndaren för Hultsfreds förenade post- och järnvägsstation fick ett extra biträdesarvode av 50 kr i månaden under den tid som mötena pågick på lägerplatsen. Föreståndaren och stinsen Uno Tilly gjorde framställning om detta i ett brev den 18 mars 1897 och postmästaren i Västervik tillstyrkte för det året, då mötena hölls den 8 maj - 16 juli samt den 18 augusti - 10 september. Under den perioden bortföll dock ett tidigare beviljat biträdesanslag på 10 kr i månaden.

Poststationen i Hultsfred överfördes den 1 maj 1898 från Västerviks till Vimmerby förvaltningsområde. När postmästare Ture Wikander i Vimmerby skulle pröva frågan följande år efter Uno Tillys förnyade framställning ansåg han sig inte ha hunnit få tillräcklig kännedom om göromålets omfattning utan hänvisade blott till Tillys önskemål. Sedan Tilly i detalj redovisat arbetets omfattning medgav poststyrelsen att han under 1898 års mötesperioder skulle få 15 kr extra i biträdesanslag och att det fasta biträdesanslaget fr o m den 1 maj 1898 skulle höjas till 15 kr.

Det var en förbättring, om än till synes obetydlig, som också kom jägmästaren Olof Willner till del, när han tog över poststationen i Hultsfred den 1 februari 1899 i samband med att den skildes från järnvägen.

Det provisoriska tillvägagångssättet upphörde när en särskild poststation med namnet Hultsfreds läger öppnades den 1 juni 1914 med sergeanten Karl August Martin Törnquist som föreståndare. Hans arvode blev 20 kr i månaden och

poststationen hölls öppen den 1 juni - 20 oktober 1914 samt den 12 mars - 26 oktober 1915. Beslutet om en så tidig öppning (under andra världskriget) återfinns i poststyrelsens diarienummer Ib 460/1915. På postdirektionens personalkort saknas uppgift om 1916 men för 1917 finner man uppgiften "stängd hela året". Så torde det ha varit även följande år men det formella beslutet om poststationens indragning togs först under år 1920 (diarienummer I b 1355/1920).

Lägerplatsen låg vid Hulingsrud. Inte långt därifrån låg några gårdar som utgjorde byn Gnöttlerum. Där fanns en gång ett posthemman och där finns nu det forna herresätet Kristineberg som i början av 1800-talet fick sitt namn genom att den dåvarande ägaren Carl Robert Hedenberg döpte gården efter sin hustru Kristina Margareta.

Postbönderna i Gnöttlerum beordrades att särskilt ge akt på regemntets postväska från Kalmar till mötesplatsen. Under en lång period före tillkomsten av poststationen år 1874 lämnades väskan vid Hultsfreds gästgivaregård, där en soldat hade order att inställa sig för att utväxla den ankommande väskan med den avgående. Gnöttlerumbönderna hade också ansvar för postväskor till andra byar, t ex Gårdveda, Stensryd, Läckebo, Ingestorp och Hultåsa.

Djurstorp (Vimmerby landsförsamling) Järnvägs- poststation 1924-10-11--1933-05-31 Postombud 1933-06-01--1964-06-30

En poststation som, för att vara inrättad i modern tid, fick ovanligt kort livstid, var den i Djurstorp. Postdirektören i Linköping besökte personligen i juli 1924 det område inom vilket järnvägslinjen Vimmerby-Ydrefors var under byggnad och rapporterade i ett brev till poststyrelsen sina iakttagelser samt gav förslag på lämplig organisation för posten. Han konstaterade bland annat att stationer eller trafikplatser skulle anläggas vid Djurstorp, Mossnäs, Rumskulla, Ventzelholm, Norrkvill, Ydrehammar och Ydrefors. I Rumskulla fanns redan en poststation, som enligt postdirektörens uppfattning eventuellt skulle flyttas till järnvägen. För övriga platser föreslog han

poststationer i Djurstorp, Ventzelholm och Ydrefors. Poststyrelsens beslut den 31 juli 1924 följde postdirektörens intentioner och när järnvägen uppläts för allmän trafik, inrättades poststationen i Djurstorp.

Föreståndare blev Anna Ester Maria Karlsson. Det skulle emellertid visa sig att poststationen blev föga utnyttjad och dess resultat motsvarade inte vad man väntade sig. Poststationen kom därför att bli en av de få som i följd av den ekonomiska krisen i början av 1930-talet blev indragen. Inom östra postdistriktet (ett av sju distrikt i landet på den tiden) var drygt 20-talet poststationer föremål för lönsamhetsundersökning. Den berörde alla de poststationer som sålde frimärken för mindre än 500 kr om året.

I Djurstorp inrättades i stället s k stationär lantbrevbäring den 1 juni 1933. Senare användes beteckningen postombud för sådana anordningar. I den datumstämpel som användes i Djurstorp fanns gravyren VIMMERBY POB 1. Postombudet drogs in med juni månads utgång 1964. Den ansvarige hade en uppgift som var ovanlig vid postombuden: skyldighet att tre gånger i veckan utdela vanlig post i Mjöhults by.

Ventzelholm (Rumskulla socken) ^{Järnvägs-}poststation 1924-10-11--1933-09-30
Ej förenad 1933-10-01--1953-09-30

När Vimmerby - Ydre järnväg byggdes blev stationer eller trafikplatser planerade i Djurstorp, Mossnäs, Rumskulla, Ventzelholm, Norrkvill, Ydrehammar och Ydrefors. Ventzelholm var en av de tre platser där en förenad post- och järnvägsstation inrättades när banan togs i bruk för allmän trafik den 11 oktober 1924.

Karl Robert Fredrik Ekström blev föreståndare, men postgöromålen sköttes i praktiken av Greta D Ekström. Hon blev formellt antecknad som poststationsföreståndare i oktober 1929 och avlöstes i april 1932. Då tillträdde Helga Kristina V Fransson, som hade varit poststationsföreståndare i Ydrefors 1925-1928. Hon fick vara med om debatten kring eventuell indragning av landets minst

lönsamma poststationer, en debatt som inletts sedan "en liten indiskretion av trafiktjänstemännens fackorgan" hade gett offentlighet åt ett övervägande inom poststyrelsen. Det gällde de "små-små" poststationernas vara eller icke vara. Från postdirektörerna hade poststyrelsen infortrat yttranden, om någon av de poststationer som hade högst 500 kronor i årlig uppbörd "ansågs böra bibehållas, indragas eller utbytas mot stationära lantbrevbäringar".

Det fanns ett tiotal sådana små poststationer i Kalmar län, men de flesta fick oförändrad status. För Ventzelholm inträffade ändå en ändring, som dock inte kan tillskrivas lönsamhetsundersökningen. Poststationen skildes från järnvägen den 1 oktober 1933 samtidigt som Ida Hultqvist blev föreståndare. Hon blev kvar i 20 år. Poststationen drogs in med september månads utgång 1953.